

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő	Kiadó laptulajdonos:	Egyesületi ár 4 fillér.
Magyarországon: Negyedévre	3 korona.	Rudnyánszky Gyula.	László József.	Éves: 12 " "
Magyarországon kívülről: Negyedévre	5 " "			Éves: 18 " "
Magyarországon kívülről: Éves	20 " "			Éves: 20 " "

ROSTA.

Pályázol a jó hazafi névre két f-fel és y-nal? Légy dühös ellenzéki s dicsőség koszorúzza homlokd! Ellenben merészeld kijelenteni, hogy a mit a kormány, a miniszterelnök cselekszik (Rákóczi hamvai, magyar nyelv a hadseregben stb.), derék dolog: mingyárt nyomorult bérenc, közveszélyes hazaáruló vagy. A mit a kormány, a szabadelvű párt gondol, érez, alkot és tesz, az mind bűnös, gyarus, gonosz dolog.

Ime egy két f-es y-os ellenzéki hírlap tegnap is ilyenformán csevegett:

S most ismét foglalkoznak a kérdéssel, hogy a kurtai bíráskodás korszakában lehetséges-e szavazatokat vásárolni? A felelet az, hogy lehetséges, csak hogy ellenzéki bajszabban, kormánypártinak könnyebben. Akik megvásárolhatók, azok kaphatók lennének itt is, másutt is (most általánosságban szólunk) az, ellenzéki jelölt részére is. De ellenzéki részre nem igen merik a kortesek megcsinálni az üzletet. Azt mondják:

— Ha kicsitjük a pénzt, megtudja a bíró, a jegyző, megtudják a hivatalos emberek s aztán minket becsúznak. Pedig talán az ellenzékre olcsóbbért is szavaznának.

— Hár a kormánypárton lehetséges?

— Ott könnyebben megy. Mert bent lehetnek a dologban a bíró, a jegyző, a hivatalos emberek, s akkor mindenki bizik abban, hogy nem lesz baj. S ha nincsenek is benne a bírák, jegyzők s más hivatalosok, akkor is nyugodtak a kormánypárti kortesek, hogy nem jelentik fel őket, mert hozzájuk tartoznak.

Lám, tehát a választók, a hatóságok, a kuriai bírák egytől egyig megvesztegethető, kores, galád honárulók és törvénytírók, mihelyt — nem ellenzékiek...

* * *

Ó mi szépen zeng az ének! Ó mily dicső közművelődési harsonák a napilapok! Erkölc, izlés, emberszeretet, léleknevelés tündököl minden betűjükből.

Egy folette előkelő budapesti napilap egyetlen számának hírvonatában harmincegy napihír közt huszonhárom a következő:

Kirabolt temlom. — Két örült siketnéma. — Apagyilkos leány. — Ellopott katonaiokmányok. — Bombamerénylet. — Gázrobbanás. — Gyujtogató gyermek. — Rémlír a koleráról. — Tolvaj grófkisasszony. — Megőrült férj. — Elmeteszette a gyermeke nyakát. — Hetven ember vízbe fult. — Tífuszjárvány Budapesten. — Elfogott rablógyilkosok. — Sikasztó ügyvédjelölt. — Öngyilkos százados. — Megszóktetett hercegasszony. — Elhamvadt temető. — Förtelmes büntanya. — Vérengzés az utcán. — Elégett esecsemő. — Tömeges mérgezés. — Meggyilkolt nagyanya.

Hát igazán oly gonoszak az emberek, hogy többé nem tudnak örülni? Vagy a világon immár nem történik semmi jó? Minden csupa bűn és förtelem?

Az a kérdés: tükre-e a sajtó a közönség lelkének? vagy megrontója?

Iskolák városának csufolják Debrecen. Arról is álmodozunk, hogy egyetemünk lesz. Harmadik egyetem, vagy protestáns egyetem? Ez most mellékes. Az a kérdés: iskolák városa-e Debrecen valóban? és teszünk-e valamit igazán hogy almunk az egyetemről mielőbb megvalósuljon?

Városunk bizony a művelődés terén nagyon lombán csammog előre. Talán inkább egy helyben áll. A jóra való restség erősen kidomborodik szélesen elterpeszkedő Rómánk alakján. Megelégszünk annyival, hogy kuruc a hírünk, híres országháborító, zászlólengető, fáklavivő, jelszót adó város vagyunk. Rajtunk az ország szeme. Minket emlegetnek legtöbbit a képviselőházban a zoltánok.

Itthon pedig... ej, no! ne szólj szám, nem fáj fejem. Eresztünk egyet a nadrágszíjon és hőtíg azt hisszük, hogy minden csupa szín tökéletesség a Basahalmán belül...

Nemzeti alakulások.

— szept. 2.

Sehol a világon nem emlegetik annyit a nemzeti jelszavakat, mint nálunk.

Tetőtől talpig nemzeti színűek vagyunk mi magyarok, mikor szókolni, áldomást inni, ünnepet ülni kell.

Ezek a színes külsőségek aztán megtévesztik a távolabb élőket és fegyvert adnak belső ellenségeink kezébe. Az a hírünk, hogy szenvedelmes, szilaj szín-magyarok vagyunk akik még az eget is nemzeti színűre festjük, a más nyelvűeket, más nemzetbelieket üldözzük' irtjuk és zsarnoki erőszakkal kényszerítjük rá hazánkban még a legutolsó úrgét is, hogy magyarrá legyen vagy leg alább sarkantyus csizmában, zsinóros dolmányban járjon.

Pedig a tiszta (s megvallom, elszomorító) igazság az, hogy ugy szólnán semmi érzékünk nincsen a nemzeti erőszak iránt. A mi hódítást teszünk: az nemzeti erőnk fajbéli varázsának dicsősége. A ki ebben az országban megmagyarosodik, magyarrá lesz, azt a szíve teszi azzá. Az idegenek közé ékelt szigeteken folynak küzdelmek, harcok a magyar szóért, a magyar nemzeti önérték iránt. De a magyarság zöme, az ősi nép, az alföld keveretlen magyar népe ugyszólván meg sem érti, közömbösen nézi, becsülni sem igen tudja ezeket a nem ritkán életre-halálra vivott végvidéki hadakozásokat.

Ellenben az óriási németesség a rengeteg milliányi lakosu német birodalomban nem riadt vissza néhány ezer pózeni lengyel kiirtásától, tüzvel vassal való elnémetesítésétől.

Az orosz irtóztató zsarnokságairól nem is szólok. Itt élnek köztünkben az incifinci államocskák, melyek nemzeti alapon alakulnak és

Iskolakönyvek

befoglalások, passepartouk, dobozok stb. jutányos árban készülnek.

Antalffy Ferenc könyvkötő bórdiszművesnél Piac-utca 31. városházzal szemben.

bekötését erős lencérna füzéssel olcsó árban; valamint könyvtári és díszes könyvek bekötése, dísz albumok, vázlatkönyvek bőrvésetű, plüsch és selyem alkalmi ajándéktárgyak női kézimunka

erősednek. Itt van Horvátország esodálatos, megdöbbentő nemzeti kialakulása. Szinte tiszteletreméltó az a nemzeti rajongás, az a merész, örjüngő faji önérték, az a hihetetlen mértékben fanatikus horvátosítás, mely a horvátok férfait, asszonyait, aggjait és gyermekeit egy lobogó alá egy táborba gyűjti.

Aztán belül a saját véráztatta földünkön, magyar ég alatt, magyar kenyér elégségében nézzük csak mik történnek. Keblünkre ölelt testvéreink, az ugynevezett honi nemzetiségek, az oláhok, a szászok, a tótok mit művelnek! Titokban és nyíltan szervezkednek, lázitanak ellenünk. Adáz gyűlölettel gyűlölnék, a nemzeti föllendülés törhetetlen hősiességével izmosodnak, összetartanak és a faji élet legkisebb nyilvánulásaiban is nemzeti tömörülésre, alakulásra törekszenek.

Nemzeti alakulások jegyében lángol szeretet és gyűlölet. Nemzeti alakulások jelenségeit figyelhetjük meg minden téren, a legparányibb életjelben is.

Ezalatt pedig mi magyarok mit csinálunk? A szó kétségbeejtő sivár értelmében semmit. Vagy még annál is rosszabbat: marjuk, emésztjük, gyengítjük egymást és az *európai szellem*, a *nyugoti kultúra* vesszőparipáján lovagolunk. Kiváló férfaink először világpolgárok, azután világbölcsek, azután nemzetközi műveltség köntösében nagyképtűsökné, végül, néha, lázas percek mámorában — magyarok is. Titkon, éjjel viselik a sapkát, mint az egyszerű ember. A tömegek, a népmiliónok munkásjelszavaival elbódított proletárok pedig Istennel, vallással együtt kezdik nálunk megtagadni a hazát és a nemzetet.

Mihelyt egy kicsit kiművelődünk

veszettül szíjjuk magunkba az idegen emlő tejét és szinte szégyeljük hogy ránk pirit Európa valamelyik huszadrendű nemzetecskéje, hogy türelmetlen, vad magyarok vagyunk.

Ha pedig az általános társadalmi renddel való elégedetlenség, a tolsztoji emberiség-eszme, a szociális mákony kerít hatalmába, akkor a mult emlékeit kicsufoljuk, a jelen törvényeit becsmételjük, öklöt rázunk, világpolgárokka silányodunk

Ime ily mételvező gyarlóságok közt ostromolja falainkat a nemzeti alakulások hullámai. Mi pedig nem sziklák vagyunk, hanem pipogya gipsz-figurák!

Nem kell-e félnünk a köröskörül egyre nagyobbodó nemzeti alakulások viharában ezer éves nemzeti létünk összeromlásától?

szeptember 1.

Az olasz szerződés. A Rómából érkező hírek egyértelműen azt mondják, hogy a kereskedelmi szerződés Ausztria-Magyarország és Olaszország között már megkötöttnek tekinthető s már csak a formalitások elintézése van hátra. Mindazonáltal az új szerződés valószínűleg csak akkor lép életbe, ha Németországgal és Svájjal is megkötöttük már az új szerződést, s addig a most érvényben levő ideiglenes szerződést fogják néhány hónappal meghosszabbítani. Az összes szerződések tíz esztendőre szólnak. Az utóbbi napokban sikerült elhárítani az Adriai tengeri halászat kérdésében fölmerült nehézségeket, amivel azután a tárgyalások érdemleges része véget ért. Az új szerződésben Olaszország nem emeli fel a fa és a lovak vámját, ellenben Monarciánk némileg leszállította a gyümölcs és olaj vámját.

A cár és a háború. Az orosz-japán háború kitérőse után II. Miklós cárról

különös kirek kerültek forgalomba. Azt beszélték a fővárosban, hogy a cárt *buskomorra tette a balszerencse*, amely az orosz fegyvereket a háború elején üldözte. Most a várva várt trónörökös megszületése óta, mint Pétervárról jelentik, a cár kedve nagyon megváltozott. Hozzájárult ehhez az a körülmény is, hogy Port-Artur még mindig hősiiesen ellenáll a japánok ostromának s talán Kuropatkin seregének is sikerül majd a japánoktól megmenekülnie. A cár most már nyugodtan és biztos reménykezéssel kíséri a háború eseményeit és a legnagyobb elismeréssel adózik az orosz hadvezéreknek és csapatoknak. Ismételtlen hangoztatja környezetétől, hogy oroszország, amely nem is gondolt a háborúra, nem volt kellően előkészülve s ez az oka az eddigi balsikereknek. A japánok még meg fogják keserülni, hogy megtalálták a hatalmas Oroszországot.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Egyházmegyei közgyűlés. A nagy-szalontai ev. ref. egyházmegye tegnap gróf Tisza István világi és Szél Kálmán esperes egyházi elnöklete alatt közgyűlést tartott. Szél Kálmán esperes az imádság után üdvözölte a miniszterelnököt és a többi megjelenteket. A tárgyalás során gróf Tisza István annak a reménynek adott kifejezést, hogy rövid idő alatt sikerülni fog a református egyházi ügyek olyan rendezése, hogy az adóteher lényegesen csökkenjen. Az egyes egyházak így előállott deficitjét az egyházkerületnek nyújtott állami hozzájárulásból fedeznék. Gyűlés után a kasszinóban népes közebéd volt, amelyen az első felköszöntőt Szél esperes a miniszterelnökre mondta. Tisza István lelkes beszédben éltette az összetartást. Az ebéd végeztével a miniszterelnök Szél Kálmánnal Gesztre hajtattat.

A nőipariszkolában a beiratás már kezdetét vette és tart még e hó 2-3 és 5-én naponként d. e. 9-12-ig.

A szepesi várnál.

— Gyalog a Tátrába. —

Hosszu ut után fáradtan értünk fel a hegytetőre. A dicső Branyiszko magyar honvédek piros vérével áztatott szent földéről gyönyörködve nézzük az alattunk és előttünk elterülő fenséges vidéket. A meredek hegyoldalból óriási szál komor fenyők egész a tetőig nyújtják fel sötét zöld, susogó lombjukat. Vajjon miről sugnak-bugnak? Miről suttoghatnak? Tán a véres harcokról? Vagy régen szét-hullott babérkoszorúkról? Vagy tán csitítgatják, altatják, a susogással álomba ringatják: — ott lenn a mély sirban, — a hazájuk sorsán nyugodni nem tudó, régen meghalt dicső daliákat? Azt nem lehet tudni.

A júliusi nap izzó heve leforrázza a büszke fenyők tikkadt leveleit, s a levegő megtelik avval a bódító isteni illattal, mellyel nem győzi a tüdő teleszivni magát. Az illatártól nehéz, ködös levegőben szinte fürödni látszik, messze magas dombtetőn egy komor, magános, sötét épület. Az ezüst szegélyű felhő mö-

gül dühösen szórja sugarait a haragos nap, de a sűrű, illatpárás levegőben a ragyogó sugarak ellankadnak, s lombán telepsznek meg (mint éjji pillék) a sötét épületen, s mintegy glóriát vonnak a komor falak körül. Mint a vén tölgy fiatal erdőben, úgy áll itt e dombtetőn a vár.

Tölgy és vár, mint két hatalmas, óriás apa. Egyiknek bozontos, másiknak tar a koponyája. Ha pusztító vihar az erdőnek rohan, a vén apának fürteit tépdesi legjobban, s a kis fáknak nem árt. Máskor pedig, ha a sötét terhes felhők eget-földet rázó zivatarokat szülnek, a hegyaljánban, a városkák karosu tornyai rettegve nézik, mint dacol a csattogó menykövekkel fönn a vár fala. S ha egy egy ütésre megdördül vár, ordítva reped meg a sziklafal, s a levált kődarab nagyokat ugorva rohan lefelé a hegyoldalon, mint megvadult bika, keresztül vetésen, nem keresve mesgyét, ki az országútra.

Föl tehát az ősi falak közé! Hol a régi idők nagy szellemei majd beszélnek fognak tán dicső harcokról, nagy hazafiakról, szent honszerelemről.

A hegy lábánál, a lapályosabb részekben a gabona aranykalásza ringatózik a lágy zephir ólén: följebb haladva mind meredekebbre válik a különben elég mérsékelt emelkedésű hegyoldal, s már itt nem a piruló gabona ringó szárain játszik a nap arany sugar, a hanem szép zöld pázsiton siklik tova, vagy meglapul egy-egy szélesebb levelen.

Hosszu fenyőrudunkra támaszkodva csak lassan haladunk fölfelé, minek a hátunkra tűző nap égelő heve s a csuszós, zöld fü lábaink alatt egyaránt okai. Nagy cseppekben görög lefelé arcunkon a gyöngyöző verejték, s éppen egy sziklatömbre akarunk lepiheüni, melyet bizonyára valamelyik erőleyesebb villám mestervágása hasított le a vár szikla alapjából s dobott e puha mezőre, midőn valamivel magasabban csörgedezést hallunk a fü között, a talaj is nedvesedett lábaink alatt, s egy kisebb szikla alatt, a domboldalon picinko forrásra bukantunk.

A nagy mindenség hálája ez, viszontzásul a faradt turista természet iránt szeretetének. Aki szereti a természetet,

A polgári finiskolában a különbözti és felvételi vizsgálatok szept. 2-án d. e. 8 órától tartanak meg. A fennmaradt helyekre a beiratkozások szept. 1, 2 és 3-án történik, az iskolai év ünnepies megnyitása pedig szept. 6-án, kedden d. e. 9 órakor lesz az intézet dísztermében.

A kereskedő tanoncokat tartó főnökök szives figyelmébe! A keresk. tanonciskolába a beiratkozások szept. hó 4-én, vasárnap délelőtt 10—12-ig, szeptember 7-én, szerdán és szept. 10-én, esütörtökön d. u. 2—4-ig fognak végbemenni. A javító és pótló vizsgálatokat szept. 4-én, vasárnap d. e. 10—12-ig és szept. 7-én szerdán d. u. 2—4 óráig tartjuk meg. Minden tanuló a beiratkozásnál az első félévi tandíjat lefizetni tartozik. Az első ízben beiratkozók tanoncszerződésüket, iskolai és születésbizonyítványukat is kötelesek előmutatni. A beírás alapjául szolgáló bejelentő lap melyet a tanuló főnöke tölt ki és ir alá, az iskolai kapusnál kapható. Az igazgatóság.

KÖZIGAZGATÁS.

* A piaci helypénz szabályrendelet. A piaci helypénzre vonatkozó városi szabályrendeletet a tanács a jog- és pénzügyi bizottság javaslata értelmében elfogadta. Az új szabályrendeletet tanulmányozás végett megküldi a tanács a városi törvényhatósági bizottság összes tagjainak.

* A fánscikai iparvasút. A városi tanács azzal a kérelemmel fordult a kereskedelmi miniszterhez, hogy a fánscikai erdőipari vasút újabban kiépített részének műtanrendőri bejárásra adja meg az engedélyt. Az engedély megadása előreláthatólag nem fog akadályba ütközni és így a megtörténendő műtanrendőri bejárás után az új vonal átadható lesz a forgalomnak.

azt a természet is gyermekének fogadja örökdió felette, mint szerető atya. Hűs forrást fakaszt a tikkadt vándor előtt, vagy fák árnyas lombja alatt kínálja meg pihenő helylyel. Örömmel dőlünk le a forrás tövére a puha fűre, s enyhülést nyerünk annak csörgedező kristály vizéből.

S a hűs forrás tövére felpillantok az omladozó büszke várra, s lelki szemem előtt megújulnak a régi nagy harcok, s felvonulnak szépen Rákóczy, Beresényi, magyarok vezéri.

A bástyafalak tövére haladunk, keressük a kaput. A szirti fecskék vijjongva csapnak el fejük felett és tovább csapognak a kőfal oldalán, féltik a hasadékokba rakott puha fészkeiket. A nagyszámu ágyurésekből és a völgybe bámuló sötét ablakokból puskákat és kék uniformisokat látunk előbukkanni, amelyek csakhamar a várfalon is megjelennek, s benépesül az ódon épület. Katonák tartják itt gyakorlatukat, s ha a vetések között elbujtatott ellenségnek tényleg szalagos sapkája előtűnik: három-

Koburg Lujza szökése.

Részletek a szökésről.

— szept. 2.

Koburg Fülöp királyi herceg feleségét, Lujza királyi hercegnőt Elszter fürdőből megszöktették.

Valószínű, hogy Mattasich-Keglevich Géza barátai vagy bérelt emberei voltak a szöktetők. A kilenc évvel kezdődött szerelmi viszony lángja ugyanis sem a hercegnő, sem a volt ulánus főhadnagy szívében el nem aludt és hiába őrizték az egyszer már örültnek is nyilvánított királyi fenségét, — a szerelem furfangja legyőzött minden akadályt.

A királyi hercegnő szökéséről és annak körülményeiről a következő újabb részletek adnak hírt.

Bécsi tudósítónk jelentése szerint a Burgba már tegnap délután érkezett hír arról, hogy Koburg Lujza hercegnő megszökött. A hír nem keltett tulságos feltűnést, sőt maga Koburg Fülöp herceg, a ki Przsenyoból tegnap érkezett Bécsbe se mutatott tulságos megilletődést a hírvételekor. Ugy látszik, a hercegnő ügye a bécsi udvar előtt be van fejezve és nagyon szívesen látnák, ha Mattasich és Koburg Lujza házassága elé akadályt egyáltalán nem gördítenének.

Sajnálják már azt is, hogy Koburg Lujza gyöngye elméjének nyilvánították, és gyógyintézetekbe száműzték, holott a botrányok hamarosan vége szakad, ha a hercegnő cselekszik a maga akarata szerint.

Örülnek a szökésnek.

Egy magas állásu udvari hivatalnok kívül tudósítónknak volt alkalmja a tegnapi nap folyamán beszélgetni erről az ügyről, többek között ezt mondta:

— Csak keveset mondhatok önnek, de ez a kevés is alkalmas arra, hogy észrevegyék azt, hogy az illetékes körök ez ügyben nagyon megváltoztatták a véleményüket. Itt vannak jelek, amelyek arra engednek következtetni, hogy ez a szökés bizonyos megkönnyebbülést okozott, már csak azért is, mert a hercegnő internálását sokan úgy magyarázták,

négy lövés dörög le a várból, jelölje hogy észrevették, mire azok igyekezzenek ismét elrejtőzni.

Csodálkozva bámuljuk az 1—2 méter széles szabálytalan lapos terméskövekből összerakott várfalakat, s az óriási magas hengeres tornyot a vár udvarában.

Mintha nem is emberi kéz műve volna mindez.

Mintha sötét, viharos éjjelen démonok emelték volna örök időkre.

Hol vannak a régi lakosok? A vár első ura?

Mindezt csak ti tudjátok megmondani, omladozó, bus, ősi falak!

Mesélj hát valamit te vár! Hejh! sokat láttál te! Tudhatsz te sok regét...

De a nyolc százados kőfal nem felel, néma, mint a sir...

Antalfy Lajos.

hogy az tisztán személyes bosszu eredménye s nem azé a jóakaraté, amelyet egy család a maga megtévedett tagjával szemben tanusítani szokott.

— Sokszor volt ugyanis arról szó, hogy a hercegnőt szabadjára engedjék. Ettől a tervtől azonban mindannyiszor el kellett állani, mert ebben az esetben a hercegi férj s mindazok, akik a hercegnő ellen tett intézkedéseket annak idején szankcionáltak, éles elentébe jutottak volna önmagukkal. Ezt pedig mindáron el akarták kerülni. Ilyenformán a hercegnő szökése, amint ön is beláthatja — némi tekintetben megkönnyebbülést okozott.

— Magának Koburg Fülöp hercegnek sincs egyéb feladata azután, mint a hercegnőt magára hagyni és sajnálattal tudomásul venni a történeteket, a szökést s bevárni a felsőbb helyről jövő döntést, amely a hercegnőnek a jövőben szabadságot biztosít, de mindenestre rangja előnyeinek elvesztésével.

A szökést cigányprimás közvetítette.

Lujza hercegnő tudvalevőleg Bad-Elszterből szökött meg. A fürdő speciális jellegű és tulsokan nem látogatják s éppen ezért alkalmasnak látszott arra, hogy a hercegnő ott teljesen visszavonulva éljen, amit a felette való szigorú őrizet csak elősegített.

A hercegnő az utóbbi időben jókedvű volt, mint aki beletörődött sorába. Naponkint megjelent estefelé a fürdő nyilvános étkező termébe, ahol a fürdőzők cigányzenekara mellett szórakoztak. Lujza nagyon érdekelt a zene iránt, sőt maga is többször rendeztet adott a cigányprimásnak egy egy magyar dal eljátszására. Fátyol Lajos, nagykárolyi cigányprimás, a híres gordonka művész, Fátyol Károly fia, lelkesedéssel játszott. Játék után a hercegnő nemcsak megjutalmazta, hanem szoba is állott vele s teljesen közönyös dolgokról percekig társalogtak.

Ez természetesen nem tűnt fel senkinek, mert a társalgás mindip nyilvánosan történt s azt a hercegnő gyermekkedélyének tudták be.

Négy nappal ezelőtt a hercegnő nem szóbeli uton rendelte meg a nótát, hanem egy papirdarabkára írta azt fel. A kétségbeesett személyzet most meg van győződve, hogy a szökés közvetítésére ezek a papirdarabkák szolgáltak s az a körülmény, hogy a hercegnő a primással többször magyarul beszélt, amit az örökdió személyzet egyáltalán nem értett. A nyomozás kiderítette, hogy a szökést Fátyol Lajos közvetítette és összeköttetésben volt Mattasich-csal.

Az ékszerék.

Egyedüli nyugtalanságot a hercegnő szökésében a családi ékszerek eltűnése okoz. Azok az ékszerek ugyanis, amelyeket a hercegnő magával vitt, a családi ékszer jellegével bírnak, amely el nem tulajdonítható sem másra átruházni nem lehet s hordozója csak ideiglenes tulajdonosa, hogy kinek adják a család tagjai közül, arról a családi tanács esetéről-esetre határoz.

Ilyenformán az ékszerek eltűnése az ügyet komplikálja, sőt igen kinossá teszi, mert kénytelenek lesznek az ékszer megkerítése végett a legszigorubb intézkedéseket tenni, a mi a szenzációs ügyet esetleg törvényes eljárás és skandalumok elé vinné.

Az üldözés is olyan jellegű, hogy inkább az ékszerek megtérítésére irányul s ha sikerül visszaszerezni, a szerelmes párt büntetlenül futni engedik.

Tollhegyen.

— A cselédvásáron,

Vizvezeték még mindig nincs Debrecenben. Cselédvásár még mindig van.

Hogyne, mikor öregapáink is megélték itt halálok napjáig, anélkül, hogy lett volna vízvezeték. Hogyne, mikor öregapáink is a Piac-utcára jártak az eleven vásárra, ha cselédet kellett fogadnia.

Miért is szakitnának az utódok az ősök szokásaival! Menjen minden *more patrio*. Ez a legkényelmesebb.

Vizvezeték előbb utóbb mégis csak lesz. A legmegrogzottabb szokásu ember is meghökkent egy kicsit, mikor Gyöngyös város hamuvá égett, mert nem tudtak vizet előteremteni az oltáshoz. Megvakarták a fejüket és bevallották, hogy ez még a pótdónál is nagyobb baj, ha az ember nem érzi a háztetőt maga a feje, meg a családjának a feje, meg a jószágának a feje felett biztosságban.

De a cselédvásár, ugylátszik, soha se fog véget érni.

Évről évre szaporodik a panasz, hogy rosszabb lesz a nagy vásár, a marhavásár, a sertésvásár. — De a cselédvásár, az minden hónap elsején meg tizenötödikén megtartja hűségezen a szokott forgalmát.

Ott csoportosulnak a Tisza palota előtt elterülő téren a vásárra vitt eleven tárgyak. Mindegyik mellett ott áll egy tisztesképű néni. Ez a közvetítő. A jó Isten meg jobban tudja, honnan és mikor váltottak ők jogot a cselédelhelyezés üzésére? De üzük vigan, háborítatlanul. Ők diktálnak. A szerencsétlen cselédleányok éppugy alá vannak vetve a zsarnokságuknak, mint a cselédet kereső urnók.

Merészelleje csak a cselédet megfogadni akaró urnó azt kívánni, hogy a cseléd elégedjék meg méltányos bérrel, végezze el a teendőket a ház körül, mosson, suroljon, nézzen a gyerekekre, szóval dolgozzék meg a béréért, a konyhába pedig se tényleges szolgálatban levő katonát, se póttartalékost ne engedjen belé. A tisztas cselédleánykupecsek rögtön karba zudítják rá a *Konevillei harangok* ismert cselédvásári nótáját.

Tekintsed ezt, tehintsed azt.

Hisz egy sincs köztünk sült paraszt.

Ezért aztán nincs cseléd. Ha pedig van, sóhajta kívánják — Bárosak ne volna!

Maró.

H I R E K.

A budapesti meteorológiai intézet jelentése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 1-én. Sok helyütt, főképp nyugaton eső várható hőszűnyedéssel.

* **Rákóczi hamvai.** Berzeviczy Albert kultuszminiszter — mint Kassáról jelentik — értesítette a város polgármesterét, Münster Tivadar kir. tanácsost is arról hogy a kassai egyházmegye jubileuma alkalmával szeptember 3-án Kassára érkezik. A miniszter ugyanis személyes összeköttetésbe akar lépni a törvényhatóság választotta Rákóczi hamvainak temetését előkészítő bizottság tagjaival, akiknek véleményét óhajta meghallgatni a temetés módjait illetőleg. A miniszter egyben meg fogja tekinteni az Erzsébet-dombon azt a kriptát és fülkét, ahová a nagy fejedelem és kíséretének hamvait temetni fogják. A törvényhatóság rendkívül meleg szimpátiával fogja fogadni a kultuszminisztert, ki Kassa városa iránti rokonszenvét már több ízben kimutatta. — Egyébként az egész országban újra fölújul a nagyságos fejedelem halhatatlan kultusza. Az egyetemi ifjuság dr. Zsembery Isvának, a diáktólhon elnökének eszméjére elhatározta, hogy Rákóczi szent hamvainak hazahozatala előtt elzarándokol Konstantinápolyba s ott nagyszabásu ünnepélyt rendez. — Tokajból jelentik, hogy a város közönsége elhatározta, hogy emléket emel Rákóczinak a tokaji vár egykori díszes urának. Meg is alakult már a szoborbizottság, amelynek élén Thaly Kálmán és Kossuth Ferenc állanak. Tokaj város 1000 koronát ajánlott fel az emlékmű költségeire.

* **Pozsonyból táviratozza tudósítónk:** Thaly Kálmán ma Berzeviczy Albert dr. kultuszminiszter meghívására innen Kassára utazott, hogy részt vegyen azon értekezleten, melyet holnap tartanak Kassán a kultuszminiszter elnöklésével és a melyen tüzetesen meg fogják állapítani II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai szarkofágának helyét a kassai dombon. Az értekezleten a miniszteren és Thaly Kálmánon kívül résztvesz még Bubicz Zsigmond püspök, Schüle Frigyes és Czigler Győző építészek, továbbá Strobl Alajos szobrász.

* **Vizvezeték és csatornázás.** Azok a nagyobb vidéki városok, amelyeknek nem volt vízvezetékük, egymásután sietnek elhatározni azt, hogy a vízvezetékét és csatornázást létesítik, mert ezek elválaszthatatlanul szükségesek egy nagyobb lakosságú és forgalmu városban. Szegeden már borítják is az utca burkolatokat és fektetik le a csöveket. Miskolcon a tegnapi tartott

közgyűlésen megalakították a vízvezetési és csatornázási nagybizottságot 36 törvényhatósági bizottsági tagból. Temesvárott, ahol pedig a csatornázás és vízvezeték kérdésének megoldása a legkomolyabb nehézségekbe ütközik, Szontagh Tamás dr. budapest geológus ásatásai és véleménye után elhatározták, hogy a vízvezeték berendezéséhez szükséges előmunkálatokat már tavasszal megkezdik. Ohajtható a közjó érdekében, hogy Debrecen se késedelmezzék tovább a mindenekfelett szükséges csatornázás és vízvezeték berendezésével.

* **Új kerületi orvos.** A polgármester K. Szalay Béla dr. orvost ideiglenes kerületi orvossá nevezte ki Szentpály Béni dr. helyére, aki Amerikába költözött.

* **A fakompetencia.** Az a régi házahelyekhez kötött kedvezmény, hogy azoknak tulajdonosai a város erdejéből 24 korona helyett 18 koronáért kapják a fát, a város jövedelméből olyan összeget von el, amely 3 százalékkal csökkentené a pótdót. Miután a pótdó az egész adófizető lakosságot terheli, tehát a fakompetencia egyes polgárok az előnye az összlakosság hátrányára, az október elején megtartandó városi közgyűlésen a pótdó csökkentése céljából szóvá fogják tenni, hogy az illető kedvezményes polgárok a fakompetenciáról mondjanak le. Erre nézve Rontsik Lajos főszámvevő tett a városi tanácsnak javaslatot, amelyet az illetékes bizottságok már legközelebb tárgyalás alá vesznek.

* **Megei közigazgatási bizottsági ülés.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsági ülését tartott Rásó Gyula kir. tanácsos, alispán elnöklésével. Jelen voltak, Wessprémv Zoltán főjegyző, Czegléd Mihály dr. tiszti főügyész, Péntes Ferenc árvaszéki elnök, Fauszt Elek pénzügyigazgató, Latinovics Mihály kir. főmérnök, Csapó István közigazdasági előadó, Soltész Farkas, Veszprém István bizottsági tagok. Latinovics főmérnök ismertette a vármegye területén 1904-5. években kiépítendő törvényhatósági közutak költségére megtartott versenytárgyalás eredményét. A bizottság az az alispán javaslatához képest caupán a Reihmann A. ajánlatát a hadház-polgári utra tartotta elfogadhatónak, akivel a szerződés megkötését elhatározták. A többi törvényhatósági közutakhoz szükséges költségokra a bizottság új versenytárgyalás kitűzését rendelte el.

* **Versenytárgyalás költségokra.** A Hajdúvármegye legutóbbi közgyűlésén elhatározott közutépítésekhez szükséges költségok szállítására Rásó Gyula kir. tanácsos, alispán újabb versenytárgyalást tűzött ki ez évi szeptember hó 25-ére, miután az első versenytárgyalásra beérkezett ajánlatokat egy kivételével nem fogadták el.

* **Rendkívüli megei közgyűlés.** Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága szeptember hó 10-én délelőlt 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart. A főispán távollétében Rásó Gyula kir. tanácsos, alispán fog elnökölni. A tárgysorozaton bár kisebb jelentőségű, de sürgős elintézésre váró ügyek lesznek.

* Az utolsó nadrág. Itt vannak a hűvösebb napok. Előrelátó gazdasszonyok már ilyenkor gondoskodnak a szükséges melegebb ruhák beszerzéséről, mert ilyenkor aránylag olcsóbban lehet eszközölni az ilyenmü bevásárlásokat.

A napokban, mikor hűvösebb volt az idő, egyik rövidáru kereskedésbe beállított egy jól táplált asszonyság.

— Alsónadrágot kérek, — mondta az előtte hajlongó segédnek.

— Milyent, férfit, vagy nőt parancsol?

— A férjemnek,

A segéd aztán összehányta az egész üzletet, az asszonyság azonban egyet sem talált megfelelőnek.

— Talán később parancsolna befáradni? — mondta neki dühöföjtve a segéd.

— Nem tehetem, mert esztendőnkint kétszer vagy háromszor jöhetek a városba, — mondta asszonyság. Hát most nem tudna többet mutatni, ez a legutolsó? — szólt fitymálva az asszony.

— Nem nagyságos asszonynom — szólt türelmét veszítve a segéd — nem ez a legutolsó. Egyet még mutathatnék de az rajtam van.

* A tenger alatt eltemetve. Fantasztikus regénybe illő kalandja volt a minap a Porpoise amerikai tenger alatt járó hajó legénységének. Csaknem egy teljes óráig halálos veszedelemben volt a legénység a tenger fenekén, míg végre csodával határos módon sikerült a menekülése. A baleset a Long Island sziget közelében történt s a tengerészeti hatóság kezdetben elakarta titkolni a dolgot, hogy a közvéleményt meg ne riassa, de végre mégis, a nyilvánosságra került. A Porpoise tengeralatti hajó legénysége Nelson hadnagy parancsnoksága alatt nyolc emberből állott. A minap gyakorlatozás közben a gépnek valami hibája miatt a hajó nem maradt a kívánt mélységben a tenger színe alatt, hanem egyre mélyebbre süllyedt míg végre százhusz lábnyira a tenger színe alatt a fenekén megakadt. A gépházba e közben beomlott a víz s a hajó legénysége menthetlenül elveszettnek látszott. A szó szoros értelmében elevenen voltak eltemetve a tengerbe, mert a hajó a beomlott víz miatt képtelen volt újra a felszínre emelkedni. Ugy éreztük magunkat, beszéli utóbb egy matróz, mint az akasztófa alatt álló elítelt, akinek már a nyakán a kötél. Csak Nelson hadnagy nem vesztette el hidegvérét s kijelentette, hogy mindent meg kell kísérelni, hogy a hajót a víz felszínére hozzák. Szerecsére a levegő a hajóban elége jó maradt s a matrózok kétségbeesett erőlködéssel dolgozhattak a víz kiszivattyuzásán. Lassan lassan kiszorult a víz a hajóból, de minden pillanatban attól kellett tartani, hogy a matrózok kidőlnek a fáradságtól s a hajó újra menthetlenül elmerül. Egy teljes óráig tartott ez a kétségbeesett állapot, míg végre a hajó újra elérte a víz felszínét. Ott azután kinyithatták a hajót s a beomló friss levegő felüldítette az elesigázott matrózokat, akik még ujult erővel folytatták a szivattyuzást, míg a hajót a parthoz vontatták.

* Építik a pallagi vasutat. A debrecen-balkányi vasut engedélyesének tegnapig engedett a miniszter határidőt az építési munkálatok megkezdésére. Ez azonban nem történt meg és így Debrecen város a jövő héten maga kezdet hozza a vasut építéséhez. Az előmunkálatok készen vannak.

* Utlevélügy a rendőrségen. Budapesti tudósítónk írja: A közönség érdekében való lényeges újítás lépett ma életbe végérvényesen. Az utleveleket mártól kezdve ugyanis a fővárosban a rend-

őrség állítja ki. Augusztus 15 dike óta kísérletezett az utlevélügy reformjával Császár István rendőrfogalmazó és Horváth Jenő rendőrségéd fogalmazó. A kísérlet fényesen bevált és így mártól kezdve már nem a belügyminiszterium, hanem a rendőrség állítja ki az utleveleket. Az utlevélügyet a rendőrségen dr. Schreiber Emil fogalmazó intézi. Az utlevélügy kis és nagyközségekben az alispán törvényhatósági joggal felruházott városokban pedig a rendőrkapitány hatáskörébe tartozik.

* Műipari rajzoktatás Szűcs Izsó, a nagyváradi állami ipariskola érdemes igazgatója befejezte a Debrecenben tartott tanfolyamot a műipari rajzból. A tanfolyam 43 debreceni tanító vett buzgón részt, akik a fontos szaktudományt kitűnően elsajátították.

* Rosszak a toronyórák. Már többször irtunk arról, hogy a toronyórák városunkban, a toronyórák mulasztása és hibája folytán nem járnak pontosan, ugyanarra, hogy a közönség nem tud eligazodni a toronyórák járásán. Alig néhány hete, hogy a kistemplom órája, teljes két héten keresztül, a nap minden szakában fél tizedt mutatott, most pedig a nagytemplom toronyórája romlott el. Már körülbelül egy hete, hogy a nagytemplom toronyórája csak a negyedórát üti, s így a közönség, különösen az esti órákban nem tudja magát tájékozni. Az illetékes körök figyelmébe ajánljuk a fenti körülményeket és reméljük, hogy a jövőben ilyen mulasztások nem fognak előfordulni, melyek a közönség érdekeit védik.

* Vérengző rendőr. Könnyen végzetessé válható utcai harcot rögtönzött tegnap hajnali két órakor a Csapó-utca végén egy rendőr és egy cipésmester, — Az eset előzménye a következő.

Cicó József cipésmester egész éjjel mulatott s már jócskán beszedegetett az italtól, mikor valószínűleg arra szánta magát, hogy haza menjen. A faragó-utcából fordult be a Csapó-utca, mikor szemközt találkozott Balázs Zsigmond 60 számú rendőrrel, ki a kiáltozó Cicót esendően intette, amin Cicó annyira fel-dühödött, hogy kését előrántva, a rendőrnek rontott. Balázs Zsigmond rendőr erre kirántotta kardját, s végig vágott a Cicó fején, majd orát vágta keresztül s ajkát hasította ketté. Ezenközben a kard darabokra tört. Így adja elő a rendőr. Ebből azonban a legnagyobb valószínűség szerint csupán az elkövetett sértések igazak. Hogy a tiszta valóság kiderüljön, ahhoz a Cicó vallomása is szükséges volna azonban Cicó, kit még akkor éjjel eszméletlenül a kórházba szállítottak, éppenséggel semire sem emlékszik, s csak akkor rémült el legjobban, mikor a kórházban a tükröt a szeméi elé tartották.

Az eset kiderítésén Mile Pál rendőrfogalmazó fáradozik.

* Összeégett leányka. Tegnap délután 5 óra tájban egy csomag gyufát vitt a főtéren Ungvári Sándor napszámos 8 éves leánykája, Mária. Utközben a gyufát elejtette s mikor felakarta venni, a gyufa meggyuladt a kezei közt, s mindkét kezét összeégette.

* Hamis váltók. Nagyszabású váltóhamisításnak jött nyomára Csapó-utcan levő Takarékszövetkezet. A dolog úgy történt, hogy pár hónappal ezelőt Rekita Györgyné pénzt vett fel az említett pénztárnál — váltóra. A váltón férje neve is rajta volt. Ezt a váltót pár hónap alatt még 10 váltó követte, mindig ugyan-

azon aláírással és ugyanazon eredménnyel. A legutolsó váltó azonban a lejáratkor rendezetlen maradt, mikor is felszólította a pénztárat Rekita Györgyöt, hogy rendezze váltóját. Rekita természetesen nem ismerte el valódinak az aláírást, s ekkor kezdődött meg a nyomozás a leg-szélesebb körben. A nyomozásnak hamarosan még is lett a kívánt eredménye.

* A Telegdy szikszós fürdő kezelőségének értesítése szerint a vízhiány miatt fennállót korlátozás megszűnván, a fürdő most már szeptember hó végéig minden nap rendelkezésére áll a n. é. közönségnek. Esteli fürdővonat jövő hónapban még 4 és 11-iki vasárnap és 8-ikán kikapcsolás napján — fog közlekedni. Vendégszobák árai a hátralevő időnyre tetemesen leszállyítottak.

LETZTER JÓZSEF fényképészet i estészeti és fénykép nagytársi műterme Piace-utca 44. dr. Ujjfalussy-ház. Allandó fényképkiállítás a műterem kapubejárataánál levő kirakásban.

* Zádor Lajos. női ruha készítői műtermében elsőröndű gyakorolt varró-nők felvétetnek.

* Tankönyvek bekötését Dávidházy Kálmán könyvkötészete Fűrészker-utca 9. szám alatt a legjobb kivitelben, legolcsóbban készíti. — Ugyanott minden könyvkötészeti és műipari munkák legújabb izlés szerint készíttetnek.

* Iskolai időnyre fiú kalapok, sapkák, ingek és nyakkendők feltűnő olcsón Feketénél.

Dr. Winkler Jenő nyaralásából visszatérve megújította fogovosi műtermét.

* Legjobb szabású férfi divat ingek 1 frt 5 7 frt. és 2 frt. 50. Feketénél.

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

A japán-orosz háboru.

A liaojngi döntő ütközet.

A jelek arra mutatnak, hogy Liaojang előtt a mandzsuriai orosz és japáni hadseregek zöme között végre elhatározó mérkőzésre került a dolog. Az orosz fővezér aki eddig kisebb csapatok, különítmények előretolásával igyekezett feltartóztatni a japániak támadását, most maga áll velük szemben és csak két út van már előtte: vagy az egész seregével visszavonul, nyomában az üldöző japáni hadakkal, vagy pozícióját védelmezni és megvívja a döntő ütközetet, amely határozni fog Mandzsuria sorsa, sőt talán az egész háboru fölött.

Ugy látszik, Kuropatkin az utóbbira szánta el magát és azzal a világtörténelmi fontosságú eseményrel szemben, amely Liaojang előtt ktfeljlődésben van, a háboru összes eseményei, még Port-Artur ostroma is, háttérbe szorulnak. Az oroszok harevonata, amely még egy hónappal ezelőt is kétszáz kilométer hosszú vonalon terjedt ki, már alig tizenöt-husz kilométernyi. Bizonyos-

azonban, hogy ez a rövid vonal igen erősen meg van erősítve és az eddigieket messze fölülmuló küzdelemre van kilátás. Oroszok és japánok egyaránt nagy reményekkel néznek a küzdelem elébe, mely a több napon át vívott külön, kisebb csatározásokból, úgy látszik, elhatározó ütközetté fejlődött. Az oroszok Moszkvát és Napoleont emlegetik és azt mondják, hogy ugyanilyen katasztrófa fogja a japánokat Liaojangnál érni, a japánok pedig már is elkeresztelték Liaojangot „az oroszok Szedán-jának. Hogy melyik fél reménykedése fog valóra válni, azt a legközelebbi jövő fogja megmutatni.

Kuropatkinnak, úgy látszik, az a szándéka, hogy a japáni sereget defenzívájával addig lekösse Liaojang előtt, amíg Karbinon át újabb nagyszámu csapatok érkeznek támogatására. Ezekkel a csapatokkal együtt akkora haderő lesz együtt a Liaojangi harctéren, amekkorra még az ujkor egyetlen nagy ütközetében nem szerepelt. A orosz vezérkar lapja a szemközt álló seregek kombattáns állományáról a vezérkari jelentések alapján kimutatást közöl, amely szerint az orosz sereg 248,450 emberből áll 674 ágyuval, a japáni sereg létszáma pedig 330,000 embere és 940 ágyura rug. Ez adatok szerint a Liaojangi ütközet ha megvívják a legnagyobb lesz, amelyben ellenfelek valaha mérköztek. Félmillió harcra egy csatátéren ugyanis még sohasem állott szemben egymással.

*

London, szeptember 1.

A Liaojangi harctérről érkezett hírek a helyzetet zavarosnak mondják. A harc az egész vonalon folyik, de még eddig nem lehet megállapítani, hogy melyik hadakozó fél van előnyben. Kuropatkin hadserege, amely állítólag 3 oldalról van körülvéve, rettenetes ellentállást fejt ki, minek minden képzelhető vérengzések történnek, amelyekre példa alig van a háborúk történetében. Liaojang előtt különösen a japánoknak az orosz centrum ellen intéztt támadása a leghevesebb. Kétszeren voltak már a támadó japánok azon a ponton, hogy a centrumot áttörjék, de mindkétszer sikerült az oroszoknak pozíciójukat visszafoglalni. A harc ezen a helyen már két nap és két éjjel szakadatlanul tart. Ed-dig a japánok körülbelül kétezer embert veszítettek. Körülbelül ugyanannyi veszteség érte az oroszokat is. Egy merdek domb körül a harc rettenetes volt. Ott körülbelül nyolcszáz embert hagytak a japánok halottakban és sebesültekben, amíg a helyet elfoglalhatták és az ellenséget futásra kényszerítették. Az oroszok visszavonulása majdnem ugyanolyan vérengzéssel járt, mint

maga a domb körül folyó harc. Mert a japánok késő estig üldözték az ellenséget, mindaddig, amíg a további üldözésben a sötétség meg nem akadályozta őket. Az oroszok visszavonulása rendetlen volt, sőt az éj homályában egymásra lövöldöztek abban a hiszemben, hogy az ellenség még mindig a sarkukban van.

Berlin, szeptember 1.

Az orosz főhadvezetőség legfőbb törekvése az, hogy a japánokat Sziló irányában történő előnyomulását megakadályozza. Ez a legveszedelmesebb pont a Liaojangi harctéren. A japánok jól tudják, hogy ha sikerül nekik ebben az irányban előnyomulniuk, akkor el van vágva az oroszoknak Mukden felé történő visszavonulása. Ez a legnagyobb veszedelem Kuropatkinnak. Mert 6 eleitől fogva arra törekedett, hogy a döntő ütközetet kikerülje és inkább észak felé visszavonuljon Karbinba vagy Mukdenbe. Most, hogy ebben a jappánok roppant gyors előnyomulása megakadályozta és a nagy ütközetbe a szó szoros értelmében belekényszerítette, csak egy mód van az esetleges menekülésre, ha ugyanis a Mukdenbe való visszavonulás utját szabadon tartja. A japánok viszont mindent elkövetnek, hogy az orosz seregnek ezt az egy visszavonulási utját elzárják. Kuropatkin erre a pontra koncentrálna haderejét, mert ha ebben az irányban sikerül neki beékelni két vagy három hadosztályt Kuropatkin hadai közé, akkor az orosz hadsereg ugyyszólván minden oldalról körül van zárva. A két hadsereg majdnem az egész soron tűzvonalba van a küzdelem szakadatlanul folyik.

Tokió, szeptember 1.

Liaojang mellett még folyik az ütközet, de eddig eredmény nélkül. Hivatalos japán táviratok, melyeket tegnap késő este küldtek, jelentik, hogy a két fél közül egyik sem ért el kézzelfogható eredményt.

London, szept. 1.

Liaojang mellett ma a japánok újabb sikeres támadást intéztek az oroszok balszárnya ellen. Részletek hiányoznak.

London, szept. 1. éjjel.

Shanghaiből érkezett távirat szerint a japánok erős harc után megszállták Liaojangot.

Tokio, szept. 1.

A Liaojangtól délre levő három hadállást védelmező oroszok balszárnyának centruma delután megkezdte a visszavonulást. A japánok üldözik.

Port Arthur ostroma.

Tokio, szeptember 1.

Itt biztosra veszik, hogy Port-Artur most már igen rövid idő alatt elesik. A lakosság, mely eddig az orosz erő bevételeinek késése miatt türelmetlenkedett, megint megnyugodott. Az ostromló japánok a külső erődítményeket kettő kizételevel mind hatalmukba ejtették már. Az ostrom nem szűnik meg egy percig sem. Csifuból érkezett telegramok megerősítik, hogy a japán hadsereg egy része már az európai városrész felé közeledik. A japánok Port-Artur előtt egyre nagyobb erősítéseket kapnak. A jelszó most már az, hogy minden áldozat árán is, de az erősséget el kell

foglalni. A Togo admirális által legutóbb partra szállított ötven ostromló ágyú szintén működésben van már.

Csifu, szept. 1.

Port-Artur bombázása megszűnt. A japánok számtalan sikertelen kísérlet és óriási emberáldozat után lemondtak arról, hogy a városok ostrommal bevehetők. De a várost tovább is körülvéve tartják.

SZÍNHÁZ.

(Életbiztosítás a színházakban.)

Budapest főváros tanácsa megtiltotta a Magyar Színház megnyitását, mert a színházban nem csináltak meg mind azokat az átalakító és javító munkálatokat, melyek a közönség biztonságára szükségesek. Ezt a távirati híradást kaptuk a fővárosból. Egy másik tudósítás meg azt jelenti, hogy a Nemzeti Színház megnyitását sem engedték meg. Pedig tudjuk, hogy Budapestben szinte tulságba vitték már a színházak életvédelmi szempontból való átalakítását. Mit szóljunk azonban mi itt Debrecenben, ahol a tanács megsem boesátható vétkes könnyelműséggel el hagyta mulni a hosszú nyarat a nélkül, hogy a színházban a legsürgősebb biztonsági javításokat is eszközölték volna? Nem vetnők fel a kérdést a közönség megriasztására, ha minden illetékes hatóságunk nyíltan meg nem állapította volna, hogy a debreceni színház mai állapotában életveszélyes. De hát kimondta a színházi bizottság, kimondta egy szakértő vegyes bizottság, kimondta a jog- és pénzügyi bizottság és kimondta a városi tanács, hogy a színház sürgősen átalakítandó, mert tűzveszélyes. Nyilvános ülésen rámutattak a szinpad életveszélyességére az előcsarnok meredek lépcsőjének életveszélyességére és elhatározták, hogy a színházat haladéktalanul át kell alakítani. Meg hallgattak több szakértőt, egy országos nevű műépítést, megvizsgálták az új színház terveit, költségvetését, sőt a vasakartu Aczél főmérnök ganzgyári vas szerkezetét is. És azután elmentek szépen nyaralni, tanulmányutazni s boldogan, megbarnult arccal haza is jöttek. De a közönség, melyet megállapított veszedelemekkel megriasztottak, járhat tovább is az életveszélyes színházba, ha mer. Mivel hogy a veszedelem hivatalos elismerésén és kiküldetésén kívül a színház átalakítására semmi egyéb nem történt. A tanács egyhangú határozattal a közgyűlés elé vitte az ügyet és a mikor a közgyűlés megakart szavazni, akkor a tanács hirtelen visszavonta javaslatát. Most a mikor a fővárosban ily nagyszabású életbiztosítást követelnek a színházaktól, mi nyíltan rámutatunk a debreceni színház életveszélyes állapotára és igazán kétségbeesnénk, ha nem nyugtatna meg az, hogy az illetékes urak nagyon kellemesen töltötték a nyarat.

TÁVIRATOK.

Betiltott színháznyitás.

A Magyar Színházban ma estére hirdetett megnyitó előadás a nyári szünet után, elmaradt, mert a fővárosi tanács tűzrendészeti okból megtiltotta a Magyar Színház előadásait.

Magyar katonatiszt mint kém.

Trieszt, szept. 1. Az olasz hatóság Ariago mellett letartóztatta Soós magyar-

osztrák vezérkari századost kémkedés gyanúja alatt. A századosnál megtalálák a környék térképét. Soós azt állítja, hogy szórakozásból törőzködik ett.

A kolera.

Pétervár, szept. 1. Mint a „Rossoje Slovo“-nak jelentik, Damara kerületet hivatalosan kolera által fenyegetetnek jelentették ki. Ugyanaz a lap jelenti Odessából, hogy ott elterjedt hír szerint Odesszát néhány évre szabad kikötővé szándékoznak tenni.

Együtt a halálba.

Lemberg, szept. 1. Az itteni Szaniszló szállóban az éjjel Londoner Imre nyugalmazott százados előbb kedvesét Beran Rózát, aztán önmagát agyonlőtte. Hátrahagyott levelükben azt írják, hogy közös elhatározásból lettek öngyilkossá, mert nem lehettek egymásé.

6542—1904.

Arverési hirdetmény.

Az alább körülírt városi ingatlanok a városi számvevőség helyiségében, hivatalos órák alatt megtekinthető feltételek mellett **1904. évi szeptember hó 7-ik napján, délelőtt 9 órakor** a város székházának kögyülési termében megkezdendő s a szükséghez képest délután, ezt esetleg következő napon is, ugyanittan folytatandó nyilvános árverésen bérbe, illetőleg haszonbérbe fognak adani. Mely árverésre az érdeklődők figyelme ez uton is különösebben felhívatik.

I. Az 1904. évi október 1-től kezdődő 3-évre adatnak ki.

1. Várad-uteai sorompó mellett farsaktárhely.
2. Az ispotálylapostól a Miklósmutcai régi sorompó házig és a hajdu-szoboszlói ut mentén elvonuló területek.
3. A sertés vásártér melletti B. Szilágyi-féle majorsági föld és gyömtölcsös.

4. A kádarsparti fogadó és vele együttes 233 h. 15—3 négyszögöl föld.

5. A látóképi csárda a vele kapcsolatos 6¹/₂, —illetve 10 nyilas földdel együtt és ma még a csárdával bérbe adott 3¹/₂ nyilasnyi föld elkülönítetten is.

6. gugyori csapszép és hozzá tartozó föld.

Ez utóbbi azonban 6 évi időtartamra.

II. Az 1905. évi január 1-től kezdődő 3 évre adatnak ki.

1. Az epreskerti csapszék.
2. A bárány csapszék mézszárszékkel együtt.
3. A csicsogó.
4. A bégány csapszék

III. Az 1905. évi január 1-től kezdődő 6 évre adatnak ki.

1. A halápi csárda és hozzátartozó 46 holdnyi föld.
2. A ludas csapszék és hozzátartozó 155 hold 138 négyszögöl föld.

Debrecen, 1904 június hó 6.
A városi tanács.

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégénél,
Debrecen, Kistemplombazár.

Az iskola idény kezdetével ajánlják kitűnő minőségű **fiú és leány fehérneműket**

harisnya, kötények, matracok, paplanok stb. stb. nagy raktárát. **Intézetbeli növendékeknek előírás szerint.**

Határozott árak!

12118—1904.

Árverési hirdetmény.

A város tulajdonát képező Jeney Péter féle 41 hold 1260□ öf fancieskai kaszáló és a Jeney féle 20 holdi belsőgüti kaszáló 1904. évi október hó 1-ével kezdődő három évre a város székházánál 1904. évi szeptember hó 7. napján d. e. 10 órakor tartandó nyilvános árverésen s a városi számvevői hivatalban megtekinthető feltételek szerint haszonbérbe adatik.

Ez árverésre a haszonbérrelni kívánók ez uton is meghívattak.
Debrecen 1904. augusztus 30.
A városi tanács.

SPECIALISA

sérvkötőkben

Ujdonság!

Cs. és kir. szab. Keleti-féle „Gummi-sérvkötő”

szarvasbőr védővel és biztonsági övvel különösen gyenge és nyomást nem kedvelő egyéneknek kitűnő szolgálatot tesz, éjjeli használatra melegen ajánlatos.

Ára: Egyoldalú 10 korona. — Kétoldalú 20 korona.

valódi angol acél rugóval egyszerű de igen **szelíd** és tartós kivitelben! Árak 6—8—10 korona.

Testgyógyászati gyáramban teljes jótállás és legjutányosabb árak mellett készülnek továbbá **Műlárnak és műkezsek amputáltak részére.**

Műfüzők és egyenestartók ferdénnyítek részére.

Iráró és lámpaok, czomb-, térd- és bokaizület gyuladással stb. Haskötők, gyomorhaj, vándorvessé, köldöksérv és légó has ellen 7—24 koronáig.

Havijájkötők 5—11 koronáig, Gumigöröcsér harisnyák, 3—16 koronáig, heretartók, 0.50—4 koronáig (Suspensor) stb.

Legújabb szerkezetű

Betegtoló-kocsik és székek

lábbadozók és rokkantak számára elismert legjobb minőség, eredeti gyári árak mellett!

Ujdonság

Igen célszerű

Cs. és ko. sz. szagtalan higiénikus szobaürszék (cset) legmentesen zárható fedéllel

szekotpapir-tartók, eredeti angol klosszpapiros, higiénikus köpöseszék, irrigátorok, fecskendőgtömítők, inhaláló-gépek, pöcsapok (katheter) valamint a betegápoláshoz és betegkényelemhez való összes cikkek gyári raktára.

Fontos cséplőgéptulajdonosok részére!

Gummi! Valódi francia óvszer-különlegességek eredeti párisi csomagolásban **Orvencsék** ajánlva! Feltétlen biztos és ártalmatlan Árak Gummi 2—12 koronáig. Műhólyag 6—12 koronáig.

Női óvszerek (Pessarium oclusivum) Mensinga tanár új módszere szerint, több mint 100-szor használatra. Orvosi rendeltetire adatik ki Ára kor. 5—5. **Bovszék** készülek hozzá kor. 3. Női biztonsági szivacs, ára tusatonként kor. 4—12.

Legújabb 1903—4. évi körülbelül 9000 díszes **Uj! Auto Vaginal Spray! Uj!** Alkalmi tartalmazó árjegyzéket titoktartás mellett a legbiztosabb és legkényelmesebb női műhólyagosság, ára kor. 15.—.

Keleti J., műszergyáros Budapest, IV. Koronaherceg-u. 17.

(a főúsztelendő Servita-remé zárda-palotában.)

Gyár: Központi városi ház.

Alapítva 1878.

Figyelmeztetés! Ezen hirdetésre való vontakozással, továbbá ezen hirdetésben küldésével 10 kor. felüli bevásárlásnál — Gummáraknál 20 szék-szállítási kedvezményt nyújtok.

Künnö lej
CSEMEGE **S Z Ö L Ö**

Kardos László
sétakerti telepéről

k a p h a t ó a

városháza s a r k á n

felállított sátorban.

(Zador Lajos üzlete mellett.)

Rohitsi Tempel forrás
étvágyat csi-
nál emésztést elősegít üdi-
tőleg hat

Kapható:

Hoffmann Józsefnél,
B u d a p e s t, Báthory-utca 8.

Az üzletteljes felosztása miatt

hatóságilag engedélyezett

V É G K I Á R U L Á S.

S z i f f t A l a d á r

P i a c - u t c a 2 4 .

Schroll-féle chiffonok és vásznak, női és férfi
fehérmű és téli alsó ruhák, női ruhaszöve-
tek és posztók, téli fej- és nagykendők, asz-
talműek és ágyterítők, batisztok, cartonok
és zefirek, cérna pique és velour barohetek,
selyem kendők, esernyők és fűzők, keztyűk,
harisnyák és kötények, bélések és rövidárúk stb.

**Az összes raktáron lévő aruk
gyári aron alul végkiárúsítatnak.**

Az áruraktár berendezéssel együtt
is eladó. — Az üzlethelyiség kiadó.

S z i f f t A l a d á r P i a c - u t c a 2 4 .

Végkiárulás.

Végkiárulás.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a „Kigyó“-hoz
DEBRECENBEN, FÖTÉR 31-ik SZAM.

Ajánlja a következő közkeletűségeknek árvendő készítményeit;

Harmat-crème

arcsejépitő s bőrápoló kenőcsét,
mely teljesen ártalmatlan, nem

zsíroz, tehát nappal is használható s az arcnak üde-
séget, finomságot s hamvas ságot kölcsönöz. Az arcot
tisztítja s fe héri. Kiváló eredménnyel használható
arvörösség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb tisztáta-
lanságnál. 1 légey harmat-crème ára 1 korona. A cré-
méhez használ-

landó poudert, a **Harmat-arcpor,** mely az arcnak
üde, ifju szin-

kölcsönöz, háromféle szinben kapható u. m.: fehér,
rózsá s crème szinben. Kitünő illata, teljesen ártal-
matlan volta s finomsága által vetekedik minden más
készítménnyel. Jól tapad és igen jól fed. Próbához

ára 50 fill. Nagyobb **A Molitergin** a legkiválóbb
dobozé 1 és 2 kor.

sen kézbőr-ápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű
lágyságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fe-
héri az arc-s kézbőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem
zsíroz s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és
rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy
arcbőrt a legrövideb idő alatt üdév, finommá tesz.
Megbarnult kezeket, eldurvult kézbőrt fehérré, pu-
hává változtat. 1 Egy üveg Molitergin ára 1 korona.

Dr Borsos-féle

Növényi-hajszeser.

Meggátolja a hajkihullást,
a fejbőr megkorpásodását,
a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr betegségektől
Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű.
Nem zsíroz. Nem piszkítja a fehérműt. Teljesen
ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést. 1 üveg hajszeser
ára 1 vagy 2 korona.

Növényi hajkenőcs.

Azok részére, a kik a folyadékot nem kedvelik s in-
kább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható
anyagból s ugyan kiváló hatásu hajkenőcs is,
mint a Borsos-féle hajszeser Ezen hajkenőcs is, tel-
jesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

Izetlen csukamáj olaj

A Mihalovits-féle
teljesen izetlen szagtalan készítmény, mely undó
nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen sze-
dik. A Mihalovits-féle

China-bor.
China vas-bor. **Egy üveg ára**
Conduangó-bor. **1 korona 60 fill**
Pepsin-bor.

Szomorodni borból kiváló gondal készült gyógyborok, étek melyek gyégytökintetében versenyeznek minden e nemű
készítménnyel

Nagy raktár bel-és külföldi gyógyszer, különlegességekből.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.